

Verslag Kennisdag Keilewerf in Rotterdam

Op donderdag 9 november 2017 gaf Lenard Vunderink, samen met Bas van den Berg de drijvende kracht achter de Keilewerf (DCRN-lid), een rondleiding door het Merwe-Vierhavenskwartier (M4H). Dit voormalige havengebied – ooit een van de grootste fruithavens ter wereld – wordt sinds enkele jaren getransformeerd tot ‘maakstad’. Verschillende gebruikers van het gebied lichtten hun binding met het gebied toe en Michel de la Vieter (projectmanager Stadsontwikkeling gemeente Rotterdam) gaf inzicht in de strategie van de gemeente Rotterdam.

Keilewerf: de werf waar je alles kan (laten) maken

Het eerste gebouw van de Keilewerf werd in 2014 opgezet in een leegstaande loods van 1000m². Inmiddels is het getransformeerd tot een werkplaats waar wordt ontworpen, gebouwd, gehackt en bedacht door diverse creatieve ondernemers, van huis, tot meubel, website of festival. Ook kun je bij de Keilewerf terecht om zelf te (leren) maken. Zo zijn er flexibele werkplekken en werkbanken te huur, delen de verschillende ondernemers, of werfgenoten, een zagerij en is er een bouwmarkt voor tweedehands materialen. Naar verwachting wordt dit pand echter in 2019 gesloopt.

Lenard Vunderink en Bas van den Berg hebben de Keilewerf daarom recent uitgebreid met een tweede naastgelegen pand, waarmee een langer bestaan voor de Keilewerf in het gebied is gewaarborgd. Ook deze loods is een maakruimte voor verschillende ontwerpers, wat wordt gecombineerd met gedeelde kantoorruimtes voor starters. Zowel in de ruimtelijke inrichting van de gebouwen als met de selectie van huurders zoeken Lenard en Bas naar de meest gunstige condities voor ontmoeting en kruisbestuiving. Door de mix aan ondernemers ontstaan er samenwerkingen en worden (grote) klussen gezamenlijk opgepakt. De Keilewerf heeft daarnaast ook een onofficiële educatieve functie door middel van stagiaires en het opleiden van makers, met en zonder vooropleiding. De interdisciplinaire kennisoverdracht leidt, aldus Lenard, tot producten en diensten van kwaliteit.

M4H: Van fruithaven tot makerskwartier

De rondleiding door M4H leidde daarnaast langs Vertrekhal Oranjelijn, het voormalig poortgebouw van Thomsen's Havenbedrijf gelegen aan de lekhaven en ontworpen door architectenbureau Brinkman & van den Broek (1946-1948). Deze oude loods huisvest sinds 2007, na een renovatie door een private investeerder, bedrijven die actief zijn in de creatieve industrie.

Een interessante ontwikkeling is dat de gemeente voor verschillende nabijgelegen panden langetermijn huurcontracten en ook koopovereenkomsten sluit met de creatieve en culturele ondernemers zelf. Zo worden er gesprekken gevoerd met een collectief van architectenbureaus die gezamenlijk de stap van huurder naar pandeigenaar willen maken. Ook hebben bekende namen als Joep van Lieshout en Daan Roosegaarde geïnvesteerd voor de lange termijn in hun studio's in het gebied.

Michel de la Vieter lichtte toe dat de gemeente bewust dit type ondernemers een plek biedt om het gebied te herontwikkelen. Door te investeren in het makersklimaat van M4H, dat gekenmerkt wordt door ambacht en creativiteit, krijgt het gebied geleidelijk een ander imago dat in toenemende mate

andere gebruikers naar het gebied zal trekken. De transformatie van M4H tot het domein van creatieve makers heeft er inmiddels al toe geleid dat steeds meer mensen interesse hebben om hier te komen wonen. Voorlopig ziet de gemeente echter in dat een organische groei van het gebied met verschillende functies en gebruikers beter is dan het grootschalig platgooien van de bestaande bebouwing en nieuwbouw. Een geleidelijke aanpak en verschillende type 'ontwikkelaars' zorgen immers voor een veel diverser gebruik van het gebied.

Na afloop bij de borrel werd door DCRN leden de kritische kanttekening geplaatst dat het de vraag is in hoeverre deze strategie overeind blijft zodra de markt een dominantere rol gaat spelen in de ontwikkeling van M4H. De hoop is dat de gemeente Rotterdam zich ook dan actief zal inzetten voor het behoud van de verschillende doelgroepen omwille van de kwaliteit en dynamiek van het gebied. De transitie die de afgelopen jaren het gebied heeft veranderd, zal zich de komende jaren in ieder geval blijven voltrekken. Voorlopig blijft de Keilewerf nog een belangrijk baken van creativiteit in M4H.